

ગુજરાતી ગ્રંથો

ઘોરણ - ૮

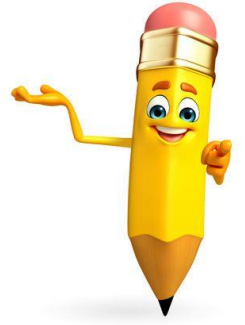

શાળાનું નામ -

૧. શ્રુતલેખન
૨. વાતલેખન
૩. વિચાર વિસ્તાર
૪. સ્વાતંત્ર્ય દિન
૫. મારી પ્રિય ઋતુ – વર્ષાઋતુ
૬. દિવાળી
૭. માતૃપ્રેમ
૮. સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ
૯. મકરસંક્રાંતિ
૧૦. પત્રલેખન
૧૧. હોળી

શ્રુતલેખન

મહાત્મા ગાંધીજીનું નામ દુનિયાભરના મહા-પુરુષોમાં મોખરે છે. ભગવાન બુદ્ધ, મહાવીર સ્વામી, ઈસુ ખ્રિસ્ત જેવા મહાપુરુષો સાથે મહાત્મા ગાંધીજીને પણ યાદ કરવામાં આવે છે. આપણે સૌ તેમને ‘મહાત્મા ગાંધીજી’, ‘બાપુજી’ જેવાં લાડીલાં નામોથી ઓળખીએ છીએ.

મહાત્મા ગાંધીજીનું નામ મોહનદાસ હતું. તેમના પિતાનું નામ કરમચંદ હતું. તેમની માતાનું નામ પૂતળીબાઈ હતું. તેમનો જન્મ ઈ.સ. ૧૮૬૯ ના ઓક્ટોબર માસની બીજી તારીખે પોરબંદરમાં થયો હતો. મહાત્મા ગાંધીજીની પત્નીનું નામ કસ્તૂરબા હતું. સૌ તેમને આદર સાથે “બા” કહીને બોલાવતા. ઘણી નાની ઉંમરમાં કસ્તૂરબા સાથે ગાંધીજીના લગ્ન થયાં હતાં. મેટ્રિક સુધીનો અભ્યાસ ભારતમાં પૂર્ણ કરી ગાંધીજી ઇંગ્લેન્ડ ગયા. ત્યાં તેમણે કાયદાનું શિક્ષણ મેળવ્યું. વકીલ થયા પછી તેમણે દક્ષિણ આફ્રિકામાં વકીલાત શરૂ કરી. એ સમયે આફ્રિકામાં કાળા-ગોરાના ભેદભાવ સામે તેમણે સત્યાગ્રહ કર્યો.

આફ્રિકાથી ગાંધીજી ભારત પાછા ફર્યા. સ્વરાજ્ય માટે તેમણે અંગ્રેજો સામે અહિંસક લડત શરૂ કરી. અમદાવાદમાં નદી સાબરમતીને કિનારે આશ્રમ બનાવી તેઓ ત્યાં રહ્યા. મીઠા પર અંગ્રેજોએ કર નાંખ્યો. આ માટે તેમણે સત્યાગ્રહ આદર્યો. તેમણે આ કાયદાનો ભંગ કરવા સાબરમતીના આશ્રમથી દાંડીકૂચ ચોળ. દાંડીકૂચના આરંભમાં તેમણે પ્રતિજ્ઞા લીધી : ‘સ્વરાજ લીધા વિના પાછો નહીં કરું.’

વાર્તાલેખન

નીચેના મુદ્દાઓને આધારે વાર્તા લખો. વાર્તાને યોગ્ય મથાળું આપો ?

(૧) એક ઝાડ – ઝાડ પર માળો – માળામાં કબૂતર રહે – ઝાડની નીચે દર – દરમાં કીડી રહે – વરસાદ પડ્યો – કીડી તણાવા લાગી – કબૂતર પાંદડું નાખ્યું – કીડી બચી ગઈ – એક શિકારી આવ્યો – કબૂતરનો શિકાર કરવા નિશાન તાક્યું – કીડીએ શિકારીને પગે ચટકો ભર્યો – કબૂતર બચી જાય

કીડી અને કબૂતર

એક ઝાડ હતું. ઝાડ પર કબૂતરનો માળો હતો. ઝાડની નીચે દર હતું. તેમાં એક કીડી રહેતી હતી.

એક વખત વરસાદ પડ્યો. કીડીના દરમાં પાણી ભરાઈ ગયું. કીડી પાણીમાં તણાવા લાગી. માળામાં બેઠેલા કબૂતરે આ જોયું. તેણે તરત જ ઝાડનું પાંદડું તોડી કીડી પાસે નાખ્યું. કીડી તરત જ પાંદડા પર ચડી ગઈ. કબૂતર પાંદડું ચાંચમાં લઈ ઊડ્યું. આથી કીડી બચી ગઈ. કીડીએ કબૂતરનો આભાર માન્યો.

થોડા દિવસ પછી ત્યાં એક શિકારી આવ્યો. તેણે કબૂતરનો શિકાર કરવા બાણ તાક્યું. કીડીએ આ જોયું. તે તરત જ શિકારી પાસે આવી અને શિકારીના પગે ચટકો ભર્યો. શિકારીના હાથમાંથી બાણ છૂટી ગયું. તે નિશાન ચૂકી ગયું. અવાજ થતાં કબૂતર ઊડી ગયું. કબૂતર બચી ગયું. આમ, કીડીએ કબૂતરનો જીવ બચાવ્યો.

બીજાનું ભલું કરવાથી આપણું ભલું થાય છે.

વાર્તાલેખન

બે બિલાડીઓ – એક રોટલો મળવો – રોટલા માટે ઝઘડવું – ન્યાય કરાવવા વાંદરા પાસે જવું – વાંદરાએ ત્રાજવાં લઈ આવવાં – રોટલાના બે ટુકડા કરવા – તોલવું – એક બાજુનું પછું નમવું – તે માંથી રોટલાનો ટુકડો ખાવો – આમ ટુકડે ટુકડે રોટલો ખાતા જવું – છેવટનો ટુકડો પણ “આ મારી મહેનતનો” કહી ખાઈ જવો – બોધ.

બેની લડાઈમાં ત્રીજે હાથે

બે બિલાડીઓ હતી. બંને ભૂખી હતી, બંને ખોરાકની શોધમાં ફરતી હતી. એટલામાં એમની નજર એક ઘરમાં પડેલા રોટલા પર પડી. બંનેએ એકસાથે રોટલા પર તરાપ મારી.

એક બિલાડી રોટલો લઈ ભાગી. બીજી બિલાડી એની પાછળ દોડી. બંને રોટલા માટે ઝઘડવા લાગી. તેવા તેઓની નજર એક વાંદરા પર પડી.

બંને બિલાડીઓ વાંદરા પાસે ગઈ. તેમણે વાંદરાને બધી વાત કરી અને ન્યાય કરવા વિનંતી કરી.

વાંદરાને બિલાડીઓ પાસેથી રોટલો પડાવી લેવો હતો. તેણે એક યુક્તિ વિચારી કાઢી. તે ક્યાંકથી ત્રાજવાં લઈ આવ્યો.

વાંદરાએ રોટલાના બે ટુકડા કર્યા. તેણે ત્રાજવાનાં બંને પહ્લામાં એક-એક ટુકડો મૂકી ત્રાજવાની દાંડી ઊંચી કરી. જે પહ્લું નમ્યું તેમાંથી રોટલાનો થોડો ટુકડો કાઢીને ખાઈ ગયો. પછી બાકી રહેલો ટુકડો પહ્લામાં મૂકીને ત્રાજવાની દાંડી ઊંચી કરી. જે પહ્લું નમ્યું તેમાંથી રોટલાનો થોડો ટુકડો કાઢીને તે ખાઈ ગયો. વાંદરાએ આમ વારંવાર કર્યું. છેવટે એક પહ્લામાં રોટલાનો નાનો ટુકડો રહ્યો.

આ ટુકડો ‘મારી મહેનતનો’ એમ કહી વાંદરો તે ટુકડો પણ ખાઈ ગયો અને ‘હૂપ’ ‘હૂપ’.... કરતો ભાગી ગયો. બંને બિલાડીઓ બેતી જ રહી ગઈ.

આમ, બેની લડાઈમાં ત્રીજો હાવે છે.

વાર્તાલેખન (સમજદાર બકરીઓ)

એક ઝરણા ઉપર લાકડાનો સાંકડો પુલ – બે બકરીઓનું સામસામું આવવું – બંને સમજદાર એક બકરીનું બેસી જવું અને બીજી બકરીનું તેના પરથી પસાર થવું – થોડી વાર પછી બે કૂતરાઓનું સામસામું આવવું – બંને ઝઘડાળુ – બંનેનું ઝઘડવું – ઝરણામાં પડવું – બોધ.

એક ઝરણું હતું. તેના ઉપર લાકડાનો સાંકડો પુલ હતો. ચોમાસના દિવસો હતા. ઝરણામાં પાણી વેગથી વહી રહ્યું હતું. બે બકરીઓ પુલના સામસામેના છેડાથી આવી. બંને પુલની વચ્ચે ભેગી થઈ. બંને એકસાથે પસાર થઈ શકે તેમ ન હતું. પણ બંને બકરીઓ સમજદાર હતી. એક બકરી નીચે બેસી ગઈ અને બીજી બકરી તેના ઉપરથી પસાર થઈ ગઈ.

થોડા સમય બાદ બે કૂતરાઓ પુલના સામસામેના છેડાથી આવ્યા. બંને કૂતરાઓ પુલની વચ્ચે ભેગા થઈ ગયા. પુલ એટલે સાંકડો હતો કે બંને કૂતરાઓ માટે એકસાથે પસાર થવાનું શક્ય ન હતું. બંને કૂતરાઓ ઝઘડાળુ

હતા. બંને કૂતરા એકબીજાની સામે ભસવા લાગ્યા. બંને એકબીજાને પાછા ઘકેલવા લાગ્યા. તેમ કરતાં કરતાં બંને કૂતરાઓ ઝરણામાં પડ્યા અને પાણીના વહેણમાં તણાઈને મરી ગયા.

આ વાર્તા પરથી બોધ મળે છે કે આહુતના સમયે આપણે સમજદારીપૂર્વક કામ લેવું જોઈએ.

વિચાર વિસ્તાર

**કડવા હોયે લીમડા, શીતળ એની છાંય;
બાંધવ હોય અબોલડા તોય પોતાની બાંય.**

આ સુભાષિતમાં કુટુંબભાવનાની વાત કરવામાં આવી છે. તેને માટે લીમડાનું ઉદાહરણ આપવામાં આવ્યું છે. લીમડો ભલે કડવો હોય, પરંતુ એની છાયા શીતળ હોય છે. એ જ રીતે આપણાં ભાઈભાંડુ, કુટુંબીજનો ભલે વઢકણા હોય, પરંતુ એ જ સંકટ સમયે મદદરૂપ થતાં હોય છે. આથી આપણે આપણાં કુટુંબીજનોને પોતાનાં ગણવાં જોઈએ. તેઓ આપણને કોઈ વાર બે કડવાં વેણ કહે તો એનું માઠું લગાડવું જોઈએ નહીં.

વિચારવિસ્તાર

**હોય કામ મુશ્કેલ પણ, ઉદમથી ઝટ થાય;
ખંત જો દિલમાં હોય તો, કદી ન હોગર જાય.**

આ પંક્તિઓમાં કવિ કહે છે કે કોઈ પણ મુશ્કેલ કામ મહેનત કરવાથી જલદી પૂરું થાય છે. જે આપણા દિલમાં ખંત હોય તો અઘરું લાગતું કામ પણ મહેનતથી પાર પાડી શકાય છે. આપણી મહેનત કદી નકામી જતી નથી.

કેટલાંક કામ અઘરા હોય છે. જે આપણે વિચાર જ કરતા રહીએ કે તે ક્યારે થશે અથવા કેવી રીતે થશે, તો તે કામ ક્યારેય થશે નહિ. આપણે ઉત્સાહથી અને આયોજનપૂર્વક એ કામ કરવા માંડીએ તો આપણને સફળતા

ચોકકસ મળે છે. વિદ્યાર્થી તરીકે આપણને જે વિષયો અઘરા લાગતા હોય તે શીખવા માટે આપણે ખંતથી મહેનત કરીએ તો એમાં ચોકકસ સફળતા મળે છે.

આપણે ખંતથી મહેનત કરવી જોઈએ.

વિચાર વિસ્તાર

**પીપળ પાપળ પાન ખરતા, હસતી કૂંપળિયા,
મુજ વીતી તુજ વીતશે, ધીરી બાપુડિયાં.**

આ પંક્તિઓમાં કવિ કહે છે કે પીપળાનાં પીળાં પાનને ખરતાં જોઈને પીપળાની કૂંપળો હસે છે. તેમને હસતી જોઈને ખરતાં પીળાં પાન કહે છે કે, 'તમે ધીરજ રાખો. આજે અમારી જે દશા થઈ રહી છે તેવી જ દશા કાલે તમારી પણ થવાની છે.'

કેટલાંક યુવકો ઘરડાં, અપંગ અને અશક્ત લોકોની હાંસી ઉડાવે છે, તેમની મજાક કરે છે, તે બરાબર નથી, કારણ કે એક દિવસ તેમની પણ એવી જ દશા થવાની છે.

આ પંક્તિઓ પરથી બોધ મળે છે કે આપણે કોઈની મજાક, મશ્કરી ન કરીએ કે હાંસી ન ઉડાવીએ. ઘરડાં, અપંગ અને અશક્ત લોકો પ્રત્યે આપણે દયા અને સહાનુભૂતિ રાખવી જોઈએ.

વિચાર વિસ્તાર

**આવ નહિ, આદર નહિ, નહિ નયનમાં નેહ;
તે ઘર કદી ન જઈએ, (ભલે) કંચન વરસે મેહ.**

આ પંક્તિઓમાં કવિ કહે છે કે જે ઘેર આપણને આવકાર ન મળે, જે ઘરમાં આપણો આદર-સત્કાર ન થાય અને જે ઘરના લોકોમાં આપણા માટે

પ્રેમ ન હોય; તે ઘેર સોનાનો વરસાદ વરસે તોપણ આપણે જવું ન જોઈએ. આપણને સ્વમાન વહાલું હોવું જોઈએ. સ્વમાનને ખાતર જ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે દુર્યોધનનાં પકવાન ત્યજીને વિદુરને ઘરે ભાજી ખાધી હતી.

સ્વમાનના ભાગે આપણને ગમે તેટલો લાભ થતો હોય, તો તે જતો કરવો જોઈએ. તે જ પ્રમાણે આપણે પણ બીજાનું સંમાન સાચવવું જોઈએ. બીજાને આદર આપવો જોઈએ.

પંદરમી ઓગષ્ટ (સ્વાતંત્ર્ય દિન)

પંદરમી ઓગષ્ટ એટલે સ્વાતંત્ર્યદિન. લાંબા સમય સુધી અંગ્રેજોએ આપણા દેશમાં રાજ્ય કર્યું. આપણે પરતંત્ર હતા, ગુલામ હતા. આપણો દેશ સ્વતંત્ર થાય એ માટે મહાત્મા ગાંધીજી અને બીજા નેતાઓએ પ્રયત્નો કર્યા. સ્વાતંત્ર્ય મેળવવા કેટલાય શહીદો થયા. સને ૧૯૪૭ના ઓગષ્ટ માસની પંદરમી તારીખે આપણે આઝાદી હાંસલ કરી. આ દિવસેને આપણે સ્વાતંત્ર્ય દિન તરીકે ઊજવીએ છીએ. આ આપણો ગૌરવભર્યો રાષ્ટ્રીય તહેવાર છે. પંદરમી ઓગસ્ટ અત્યંત મહત્વનો કાર્યક્રમ દવજવંદનનો છે. દિલ્હીમાં લાલ કિલ્લા પર આપણા વડાપ્રધાન રાષ્ટ્રદવજ ક્ષરકાવે છે. તેઓ પ્રજાભેગ સંદેશો પાઠવે છે. આપણાં શહેરોમાં તથા ગામે ગામ દવજવંદનનો કાર્યક્રમ યોજવામાં આવે છે. શિક્ષણ સંસ્થાઓ અને જાહેર સંસ્થાઓમાં પણ દવજવંદન કરવામાં આવે છે. પંદરમી ઓગષ્ટને દિવસે પ્રભાતફેરી, સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો તથા દેશભક્તિનાં ગીતોનું ગાન જેવા કાર્યક્રમો યોજવામાં આવે છે. રાત્રીએ જાહેર સંસ્થાઓની ઈમારતોને રોશનીથી શણગારવામાં આવે છે. ખૂબ બલિદાન આપીને મેળવેલી આઝાદીનું જતન કરવા પ્રતિજ્ઞા લેવાનો આ દિવસ છે. દરેકને રાષ્ટ્ર માટે પ્રેમ, ગૌરવ અને બલિદાન આપવાની ભાવના હોવી જોઈએ.

મારી પ્રિય ઋતુ – વર્ષાઋતુ

વર્ષાઋતુ વર્ષની મુખ્ય ત્રણ ઋતુઓ છે : શિયાળો, ઉનાળો અને ચોમાસું.

ચોમાસામાં વરસાદ પડે છે, તેથી તેને વર્ષાઋતુ પણ કહે છે. વર્ષાઋતુમાં આકાશ કાળાં કાળાં વાદળાંથી છવાઈ જાય છે. ઠંડો પવન કુંકાય છે. વીજળીના ચમકારા અને વાદળાંના ગડગડાટ સાથે વરસાદ તૂટી પડે છે. આથી નાનાં-મોટાં સૌ આનંદમાં આવી જાય છે. મોર કળા કરીને નાચે છે.

દેડકાં ‘ડ્રાઉ’.. “ડ્રાઉ”.. કરે છે.

ખેડૂતો ખેતર ખેડે છે. તે ખેતરમાં બી વાવે છે. થોડા દિવસોમાં એ બીમાંથી લીલાછમ છોડ ઊગી નીકળે છે. ઘરતી પર પણ લીલું ઘાસ ઊગી નીકળે છે. ફૂવા, તળાવ, નદીનાળાં પાણીથી ભરાઈ જાય છે.

રક્ષાબંધન, જન્માષ્ટમી, નવરાત્રિ અને દિવાળી જેવા મોટા તહેવાર વર્ષાઋતુમાં આવે છે. લોકો આ તહેવારો આનંદથી ઊજવે છે.

વર્ષાઋતુમાં કોઈ વાર ભારે વરસાદ પડે તો ઘણું નુકસાન થાય છે. અનાજ પાકતું નથી. તેને લીલો ‘દુકાળ’ કહે છે. કોઈ વાર તદ્દન ઓછો વરસાદ પડે છે. તેથી અનાજ પાકતું નથી. તેને “સુકો દુકાળ” કહે છે.

વર્ષાઋતુ આપણને ઘણી ઉપયોગી છે. તેથી તે મારી પ્રિય ઋતુ છે.

સ્વામી વિવેકાનંદ

સ્વામી વિવેકાનંદનું મૂળ નામ નરેન્દ્ર હતું. તેમનો જન્મ કોલકાતામાં ૧૨ જાન્યુઆરી, ૧૮૬૩ના રોજ થયો હતો. તેમના પિતાનું નામ વિશ્વનાથ દત્ત અને માતાનું નામ ભુવનેશ્વરી હતું.

નરેન્દ્રનાથ ભણવામાં તેજસ્વી હતા. તેમની યાદશક્તિ અદ્ભુત હતી. તેઓ એક વાર પુસ્તક વાંચતા અને તેમને બધું યાદ રહી જતું. તેઓ નીડર હતા. પોતે અનુભવ ન કરે ત્યાં સુધી તે કોઈ વાતને સાચી માનતા નહિ.

નરેન્દ્રનાથને એક જ ધૂન હતી : “મારે ઈશ્વરને ખેવા છે.” તેઓ ગુરૂની શોધમાં ઘણી વ્યક્તિઓને મળ્યા, પણ તેમને કોઈનાથી સંતોષ

થયો નહિ. તે રામકૃષ્ણ પરમહંસને મળ્યા. તેમનામાં તેમને સાચા ગુરુના દર્શન થયાં. તે સંન્યાસી બની ગયા. રવામી રામકૃષ્ણ પરમહંસે તેમને ‘વિવેકાનંદ’ નામ આપ્યું.

ત્રીસ વર્ષની ઉંમરે રવામી વિવેકાનંદે અમેરિકાના શિકાગો શહેરમાં ભરાયેલી ધર્મપરિષદમાં હાજરી આપી. તેમણે પોતાની વાણીથી દુનિયામાં ભારતીય સંસ્કૃતિનો ડંકો વગાડ્યો. રવામી વિવેકાનંદે “રામકૃષ્ણ મિશનની” સ્થાપના કરી. આ સંસ્થા શિક્ષણ અને સેવાનાં કામ કરે છે.

વિવેકાનંદે યુવાનોને સૂત્ર આપ્યું : “ઊઠો, જગો અને દ્યેયપ્રાપ્તિ સુધી મંડ્યા રહો.” તેમનું ઓગણચાલીસ વર્ષની નાની ઉંમરે અવસાન થયું.

દિવાળી

દિવાળી આસો મહિનાની અમાસે આવે છે.

નવરાત્રિ પછી લોકો દિવાળીની તૈયારી કરે છે. તેઓ ઘરની સફાઈ કરે છે. ઘર રંગાવે છે. વાસણો માંજીને ચકચકિત કરે છે. નવાં કપડાં, વાસણો, ફટાકડા વગેરેની ખરીદી કરે છે. જાતજાતની મીઠાઈઓ બનાવે છે.

દિવાળીનો તહેવાર પાંચ દિવસનો છે : ઘનતેરસ, કાળીચૌદસ, દિવાળી, બેસતું વર્ષ અને ભાઈબીજ, દિવાળીમાં લોકો ઘરને રોશનીથી શણગારે છે. બહેનો આંગણામાં સાથિયા પૂરે છે અને દીવા મૂકે છે. વેપારીઓ ચોપડા પૂજન અને લક્ષ્મીપૂજન કરે છે. લોકો દેવમંદિરે દર્શન કરવા જાય છે. બેસતા વર્ષના દિવસે લોકો એકબીજાને “સાલમુબારક” કહે છે. કેટલાક લોકો સગાંસંબંધીઓને દિવાળીકાર્ડ મોકલે છે. શાળામાં દિવાળીની રજાઓ હોય છે. તેમને નવાં કપડાં પહેરી ફટાકડા ફોડવાની ઘણી મજા પડે છે.

દિવાળી આપણો મોટો ધાર્મિક તહેવાર છે.

માતૃપ્રેમ

માતા પોતાના બાળકો પ્રત્યેની લાગણીને કોઈ શબ્દોમાં વર્ણવી શકતું નથી. વાર્તાવામાં, મોટાભાગના લોકો જ્યાં સુધી પોતે માતા ન બને ત્યાં સુધી સમજી શકતા નથી. જીવનમાં આવતા કોઈપણ પતનમાં માતૃ પ્રેમ હંમેશા આપણને પ્રોત્સાહિત કરે છે. તેણી એકમાત્ર એવી વ્યક્તિ છે જેની પાસે આપણા શ્રેષ્ઠ ભવિષ્ય સિવાય કોઈ માંગ નથી. અને તેને પરવડી શકે તે તમામ આરામ આપે છે. માતૃ પ્રેમ માત્ર તેના બાળકને લાડ લડાવવા માટે જ નથી પરંતુ તેના બાળકને નૈતિક અને સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો જણાવવા માટે પણ છે.

સારો ઉછેર વ્યક્તિનું સારું ભવિષ્ય બનાવે છે અને માતા તેના બાળક માટે શ્રેષ્ઠ ભવિષ્ય આપવા માટે ઉત્તમ કાર્ય કરે છે. તેણી ઘરને ઘરમાં ફેરવે છે; તે એક સુપરવુમન તરીકે કામ કરે છે. કારણ કે ઘરના કામોનું સંચાલન કરવાનું અને પરિવારના તમામ સભ્યોની જરૂરિયાતોને સમયસર પૂરી કરવી એ કોઈ સરળ કામ નથી. જો આપણે વર્કિંગ લેડીઝ વિશે વાત કરીએ તો આપણે કલ્પના પણ કરી શકતા નથી કે તે કેવી રીતે બધું એકસાથે મેનેજ કરશે. મને મારી માતા પર ગર્વ છે. જેમણે નોકરી કરવાની સાથે સાથે ઘરનું પણ યોગ્ય સંચાલન કર્યું છે. જન્મ પછી, બાળક તેની માતાને પ્રથમ મિત્ર તરીકે શોધે છે જે તેની સાથે વધારાની સંભાળ અને પોષણ સાથે રમે છે. તે તેના બાળક સાથે મિત્ર તરીકે સંપર્ક કરે છે અને તેના બાળકની તમામ પ્રવૃત્તિઓ પર નજર રાખે છે. માતા તેના બાળક સાથે રમતી વખતે ક્યારેય થાકતી નથી અને હંમેશા તેના વિશે વિચાર્યા વિના તેની તમામ માંગણીઓ પૂરી કરે છે.

માતા તેના બાળક માટે દેવદૂત જેવી છે. કોઈપણ અપેક્ષા વિના, માતા તેના બાળકના ભલા માટે કામ કરતી રહે છે. તે એક માર્ગદર્શક, શિક્ષક, મિત્ર, સંભાળ રાખનાર જેવી મમ્મી સહિત તમામ ભૂમિકાઓ ભજવે છે. તે દરેક

સેકન્ડ તેના બાળકની તમામ જરૂરિયાતો પૂરી કરવા માટે તેની આસપાસ વિતાવે છે. નાનપણથી જ, આપણી માતા આપણને એક સારા માણસ તરીકે બનાવવા માટે અને જીવનમાં સારા કાર્યો કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરવા માટે શું ખોટું અને શું સાચું છે તે જણાવતી રહે છે. તે કોઈપણ અંગત લોભ વિના અમને પ્રેમ કરે છે અને કાળજી રાખે છે. માતાની સુગંધ તેના નવજાત બાળક દ્વારા સરળતાથી ઓળખી શકાય છે.

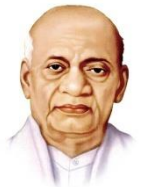
સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ

સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ ભારતના એક મહાન નેતા હતા. તેઓ ગુજરાતના પનોતા પુત્ર હતા. તેઓ ‘લોખંડી પુરુષ’ તરીકે જાણીતા હતા.

વલ્લભભાઈનો જન્મ તેમના મોસાળ નડિયાદમાં ઈ.સ. ૧૮૭૫ના ઓક્ટોબરની એકત્રીસમી તારીખે થયો હતો. તેમનું વતન કરમસદ હતું. તેમના પિતા ઝવેરભાઈ એક સામાન્ય ખેડૂત હતા. વલ્લભભાઈની માતાનું નામ લાડબાઈ હતું. વલ્લભભાઈના એક ભાઈનું નામ વિઠ્ઠલભાઈ હતું. તેઓ પણ દેશભક્ત હતા. વલ્લભભાઈ બાળપણથી જ ખૂબ હિંમતવાળા હતા.

કાયદાના વિશેષ અભ્યાસ માટે વલ્લભભાઈ ઇંગ્લેન્ડ ગયા હતા. ત્યાંથી પાછા આવીને તેમણે અમદાવાદમાં વકીલાત શરૂ કરી. અમદાવાદની મ્યુનિસિપાલિટીનાં પ્રમુખ તરીકે તેમણે સેવાઓ આપી હતી. ગાંધીજીના પરિચયમાં આવ્યા પછી તેમણે વકીલાત છોડી દીધી. તેઓ આઝાદીની લડતમાં જોડાઈ ગયા. તેઓ અનેકવાર જેલમાં ગયા હતા.

ઈ.સ. ૧૯૨૮માં બારડોલીના ખેડૂતોએ સત્યાગ્રહ કર્યો. વલ્લભભાઈ તેમના નેતા હતા. એ સત્યાગ્રહ સફળ થયો. ત્યારથી વલ્લભભાઈ ‘સરદાર’ તરીકે ઓળખાયા.

વલ્લભભાઈ સ્પષ્ટ વક્તા હતા. તેઓ એક વાર જે નિર્ણય લે તે છોડે નહીં. તેઓ મક્કમ મનના હતા. તેઓ નીડર અને નિર્ભય હતા. તેથી તેમને સૌ “લોખંડી પુરુષ” કહેતા હતા.

તેઓ ભારતના પ્રથમ ગૃહપ્રધાન અને નાયબ વડાપ્રધાન તરીકે તેઓ ઘણાં સફળ રહ્યા હતા.

ઈ.સ. ૧૯૪૭માં ભારતને આઝાદી મળી. એ સમયે હિન્દુસ્તાનમાં લગભગ ૬૦૦ જેટલાં દેશી રજવાડાં હતાં. આ સર્વ દેશી રાજ્યોને કુનેહથી ભારતસંઘ સાથે જોડી દીધાં. આ ઘણું મુશ્કેલ કાર્ય તેમણે પાર પાડ્યું.

ઈ.સ. ૧૯૫૦ના ડિસેમ્બર માસની ૧૫મી તારીખે સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલનું અવસાન થયું.

ભારતને આઝાદી મળી. આ આઝાદીને રિ-થર અને દઢ બનાવવામાં વલ્લભભાઈનો ફાળો ઘણો મોટો છે.

ભારતના ઇતિહાસમાં સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલનું નામ સુવર્ણ અક્ષરે લખાયું છે.

મકરસંક્રાંતિ

‘ઊંડે ઊંડે છે મારો પતંગ, ઊંચે ઊંચે પેલા વાદળની સંગ.’

દર વર્ષે ૧૪ જાન્યુઆરીના રોજ મકરસંક્રાંતિનો તહેવાર ઊજવવામાં આવે છે. તે આબાલવૃદ્ધ સૌનો પ્રિય તહેવાર છે.

આ દિવસે સૂર્ય મકર રાશિમાં પ્રવેશે છે. તેથી એને ‘મકરસંક્રાંતિ’ કહે છે. આ દિવસથી સૂર્ય ઉત્તર તરફ પ્રયાણ કરતો હોવાથી તેને “ઉત્તરાયણ” પણ કહે છે.

દિવાળી પછી તરત જ ઉત્તરાયણ ની તૈયારીઓ શરૂ થઈ જાય છે. પતંગ બનાવવાની અને દોરી રંગવાની પ્રવૃત્તિથી શહેરો ધમધમી ઊઠે છે. મકરસંક્રાંતિની આગલી રાતે બજારમાં ઘણી ભીડ જોવા મળે છે. સૌ યુદ્ધની તૈયારી કરતાં હોય તેમ પતંગોને કિન્ના બાંધવા લાગી જાય છે.

મકરસંક્રાંતિના દિવસે વહેલી સવારથી જ આકાશમાં પતંગયુદ્ધ શરૂ થઈ જાય છે. આકાશ રંગબેરંગી પતંગોથી છવાઈ જાય છે. ઠેરઠેરથી ‘કાટા...’ ‘કાટા...’ “લપેટ”. “લપેટ..” ની બૂમ સંભળાય છે. રૂપીકરીનો ઘોંઘાટ વાતાવરણને ગાજવી મૂકે છે. પતંગરસિયાઓ પતંગ ચગાવવાનો પૂરેપૂરો આનંદ માણે છે.

આ તહેવારોનું ધાર્મિક મહત્વ પણ છે. આ દિવસે ગાયોને બાજરીની ઘુઘરી અને ઘાસ નીરવામાં આવે છે. લોકો તલના લાડુમાં ચિક્કા પૂરી તે લાડુ દાનમાં આપે છે. તે ગુપ્તદાનનો મહિમા દર્શાવે છે. આ દિવસે લોકો શેરડી, બોર અને તલસાંકળી ખાય છે.

પત્રલેખન

તમારો મિત્ર ભણવામાં હોશિયાર છે, પરંતુ તે પોતાની તંદુરસ્તીની કાળજી રાખતો નથી. તેને તંદુરસ્તી સુધારવાના ઉપાયો બતાવતો પત્ર લખો.

પરેશ જે. પટેલ
A/3/4, વિનય ફ્લેટ્સ,
મણિનગર, અમદાવાદ,
પિનકોડ – 380 008
તા. 11-08-2021

પ્રિય મિત્ર સુરેશ,

તારો પત્ર મળ્યો. તે વર્ગમાં પ્રથમ સ્થાન મેળવી ઉત્તીર્ણ થયો તે માટે તને અભિનંદન

મને તારા પિતાજી મળ્યા હતા. તે તારી તબિયતની ચિંતા કરતા હતા. તારે તારી તંદુરસ્તીની કાળજી રાખવી જોઈએ. દરરોજ સવારે વહેલા ઊઠીને કસરત કરવી જોઈએ. તારી શાળામાં રમતનો તાસ પણ રાખવામાં આવતો હશે. એમાં તારે હોંશયી ભાગ લેવો જોઈએ. વળી સાંજે તારે ફરવા પણ જવું જોઈએ. તારે તારા ખોરાકની પૂરેપૂરી કાળજી રાખવી જોઈએ. રોજ સવારે દૂધ પીવું જોઈએ. દરરોજ થોડાં ફળો અને શાકભાજી પણ ખાવાં જોઈએ.

હું આશા રાખું કે એક મિત્ર તરીકે તને મારી સલાહ ગમશે. 'શરીરે
સુખી તો સુખી સર્વ વાતે' એ સૂત્ર યાદ રાખજે.

તારા માતા પિતાને મારા પ્રણામ.

તારો મિત્ર
પરેશ

હોળી

હોળી હાગણ સુદ પુનમને દિવસે હોળીનો ઉત્સવ ઊજવવામાં આવે
છે.

હિરણ્યકશ્યપ નામે એક રાક્ષસ રાજા હતો. તેના કુંવરનું નામ
પ્રહલાદ હતું. પ્રહલાદ પ્રભુનો ભક્ત હતો. તેના પિતા ભગવાનના વેરી હતા. તેમને
પ્રહલાદ પ્રભુને ભજે એ ન ગમે. હિરણ્યકશિપુની એક બહેન હતી. તેનું નામ
 હોલિકા હતું. તેને અગ્નિ બાળી ન શકે એવું વરદાન હતું. પ્રહલાદને મારી
નાંખવા હોલિકા તેને ખોળામાં બેસાડી લાકડાંઓની ચિતા પર બેઠી. ચિતા
સળગાવવામાં આવી ચમત્કાર થયો. હોલિકા બળીને ભસ્મ થઈ ગઈ.
પ્રહલાદ ઊગરી ગયો. આમ સત્ય અને પ્રભુની ભક્તિનો વિજય થયો. આ
પૌરાણિક પ્રસંગથી હોળીનો તહેવાર ઊજવવામાં આવે છે. પ્રહલાદ ઊગરી ગયો
તેના આનંદમાં સૌ આનંદ ઉત્સવ ઊજવે છે.

તેઓ એકબીજા પર ગુલાલ છાટે છે. પછી તો આ સમગ્ર તહેવાર
રંગનો ઉત્સવ બની ગયો. ગામને પાદરે કે શેરીને નાકે સાંજે હોળી પ્રગટાવવામાં
આવે છે. સહુ હોળીની પૂજા કરે છે. હોળીના દિવસે લોકો હારડા, ઘાણી-ચણા
અને ખજૂર ખાય છે.

હોળી પછીના બીજા દિવસને સૌ ઘુળેટી તરીકે ઊજવે છે. આ દિવસે
લોકો એકબીજા પર રંગ અને ગુલાલ છાટે છે. બાળકો રંગની પિચકારીઓથી
એકબીજાને રંગે છે. હોળીનો તહેવાર બાળકોને અતિ પ્રિય છે.

અન્ય ધોરણ વાઈઝ અને વિષય
વાઈઝ નિબંધો માટે

CLICK HERE

ધોરણ - ૩/૪/૫ ગુજરાતી

ધોરણ - ૫ હિન્દી

ધોરણ - ૫ અંગ્રેજી

ધોરણ - ૬/૭/૮ ગુજરાતી

ધોરણ - ૬/૭/૮ હિન્દી

ધોરણ - ૬/૭/૮ અંગ્રેજી

